

Nr 6

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna på driftbudgeten för budgetåret 1969/70 inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde jämte motioner.

(4:e avd.)

SJÄTTE HUVUDTITELN

Kommunikationsdepartementet m. m.

1. Kommunikationsdepartementet m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts i propositionen nr 1, bilaga 8, framlagda förslag (punkterna A 1—A 3, s. 19—20 i utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1969) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Kommunikationsdepartementet* ett förslagsanslag av 8 365 000 kr.,

2. till *Kommittéen m. m.* ett reservationsanslag av 4 350 000 kr., därav 1 550 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen,

3. till *Extra utgifter* ett reservationsanslag av 260 000 kr.

Länsstyrelserna m. m.

2. Länsstyrelserna m. fl. anslag. Kungl. Maj:t har (punkt B, s. 21—76) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1969/70 anvisa till Länsstyrelserna ett förslagsanslag av 346 025 000 kr., till Lokala skattemyndigheterna ett förslagsanslag av 109 475 000 kr. och till Kronofogdemyndigheterna ett förslagsanslag av 103 670 000 kr.

I de likalydande motionerna I: 607 av herr Göran Karlsson m. fl. och II: 706 av herr Lothigius m. fl. har hemställts att riksdagen måtte besluta att till Länsstyrelserna för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 346 100 000 kr.

Utskottet. Under förevarande punkt erinrar departementschefen om det omfattande utredningsarbete som pågår på länsstyrelseområdet. Sålunda 1 — *Bihang till riksdagens protokoll 1969. 6 saml. Nr 6*

är de år 1967 avgivna betänkandena om den statliga länsförvaltningen, om skatteförvaltningen och om ny länsindelning under beredning inom Kungl. Maj:ts kansli. Länsdemokratiutredningens nyligen lämnade principbetänkande remissbehandlas f. n. På Kungl. Maj:ts uppdrag i maj 1967 undersöker statskontoret organisationen, arbetsformerna och personalbehovet för länsstyrelserna. Uppdraget har senare utvidgats till att omfatta även de lokala skattemyndigheterna. Statskontoret beräknas under år 1969 komma med förslag rörande landskanslierna. Centrala folkbokförings- och uppbördsnämnden (CFU) har nyligen lämnat ett förslag om bl. a. datamaskin-anläggningarna vid länsstyrelserna. Även detta förslag övervägs inom Kungl. Maj:ts kansli.

Framställningar om personalökningar hos berörda myndigheter bör enligt departementschefen bedömas med hänsyn till önskvärldheten att resultaten av de överväganden som föranleds av dessa olika utredningar avvaktas. Behov föreligger vidare att åstadkomma en större rörlighet i fråga om dispositionen av de personella resurserna så att länsstyrelsen får större möjligheter att successivt och smidigt anpassa sig till de ständigt ändrade kraven på dessa tjänster. I syfte att förstärka länsstyrelsens möjligheter att prioritera, planera och samordna de olika aktiviteterna inom verket och dess underordnade myndigheter har Kungl. Maj:t i annat sammanhang meddelat vissa föreskrifter.

Med hänsyn till arbetsbelastningen har dock vissa personalförstärkningar befunnits erforderliga. Sammanlagt föreslås därför inrättandet av ca 30 tjänster på länsstyrelserna varjämte vissa mindre personalförstärkningar föreslås för kronofogdemyndigheternas del.

De olika anslagen till länsstyrelserna föreslås sammanföras till ett anslag benämnt Länsstyrelserna. För nästa budgetår föreslås för länsstyrelserna, de lokala skattemyndigheterna och kronofogdemyndigheterna en medelsanvisning av sammanlagt 539,9 milj. kr. innebärande en ökning i förhållande till innevarande budgetår med 146,5 milj. kr.

Utskottet har vid sin prövning av dessa frågor funnit sig böra godta Kungl. Maj:ts förslag och tillstyrker följaktligen den förordade medelsanvisningen. Härav följer att utskottet inte kan biträda det i motionerna I: 607 och II: 706 framställda yrkandet om en uppräknig av anslaget till länsstyrelserna med 75 000 kr. för inrättande av en byrådirektörstjänst för vattenvård vid länsstyrelsen i Jönköpings län. Utskottet finner det dock i och för sig önskvärt att därest möjligheter skulle finnas föreligga att inom anslagets ram i en eller annan form tillgodose motionärernas syfte så också sker.

I statsrådsprotokollet har även i korthet redogjorts för läget i fråga om oljeskyddsberedskapen. Vad departementschefen därvid anfört ävensom vad i övrigt under förevarande punkt förordats har inte givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 607 och II: 706 till *Länsstyrelserna* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 346 025 000 kr.,

2. att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

a. till *Lokala skattemyndigheterna* ett förslagsanslag av 109 475 000 kr.,

b. till *Kronofogdemyndigheterna* ett förslagsanslag av 103 670 000 kr.

Planväsendet

3. **Statens planverk: Förvaltningskostnader m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna C 1—C 3, s. 77—82) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Statens planverk: Förvaltningskostnader* ett förslagsanslag av 19 454 000 kr.,

2. till *Statens planverk: Uppdragsverksamhet* ett förslagsanslag av 1 685 000 kr.,

3. till *Bidrag till upprättande av regionplaner m. m.* ett reservationsanslag av 1 000 kr.

Vägväsendet

4. **Allmän översikt över vägväsendet. Anslagen till vägväsendet.** Före behandlingen av de skilda anslagen har Kungl. Maj:t (s. 83—98) lämnat en allmän översikt över vägväsendet.

Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning för budgetåret 1969/70 under de skilda väganlagen m. m. innebär

att till Statens vägverk: *Ämbetsverksuppgifter* anvisas ett förslagsanslag av 3 796 000 kr. (punkt D 1, s. 98—99),

att till Drift av statliga vägar anvisas ett reservationsanslag av 768 200 000 kr. (punkt D 2, s. 99—100),

att till Byggande av statliga vägar anvisas ett reservationsanslag av 700 000 000 kr. (punkt D 3, s. 100—101),

att till Bidrag till drift av kommunala vägar och gator anvisas ett förslagsanslag av 99 500 000 kr. (punkt D 4, s. 101—102),

att till Bidrag till byggande av kommunala vägar och gator anvisas ett reservationsanslag av 301 600 000 kr. (punkt D 5, s. 102—103),

att till Bidrag till drift av enskilda vägar m. m. anvisas ett reservationsanslag av 53 700 000 kr. (punkt D 6, s. 103—104) och att under budgetåret 1969/70 statlig lånegaranti för lån avseende inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar beviljas intill ett belopp av 100 000 kr.,

att till Bidrag till byggande av enskilda vägar anvisas ett reservationsanslag av 23 600 000 kr. (punkt D 7, s. 104—105),

att till Tjänster till utomstående anvisas ett förslagsanslag av 8 000 000 kr. (punkt D 8, s. 105)

samt att till Avsättning till statens automobilskattemedelsfond anvisas ett förslagsanslag av 1 000 kr. (punkt D 9, s. 105—106).

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 603 av herrar Dahlén och Bengtson samt II: 690 av herrar Hedlund och Wedén i vad avser hemställan att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uttala att Kungl. Maj:t vid kommande års budgetarbete måtte beräkna resurser för vägändamål av sådan omfattning, att dels någon omprövning av väghållningsansvaret inte ifrågakommer, dels senare års ackumulerade eftersläpning såvitt rör vägbyggnad och underhåll undanröjes,

dels de likalydande motionerna I: 70 av herr Sveningsson m. fl. och II: 86 av herrar Enarsson och Ringaby vari hemställts att riksdagen vad gäller väganslagens användning måtte uttala nödvändigheten av en mera rättvis fördelning mellan olika kategorier av de allmänna vägarna i syfte att en skäligen del av anslagen kommer vägarna under beteckningen »övriga länsvägar» till godo,

dels motionen I: 200 av herr Karl Pettersson vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om att de i motionen framförda önskemålen om ökade anslag till svaga broar och vägavsnitt, med särskilt beaktande av förändrade transporter på grund av nedläggningen av huvudflottlederna i Indalsälven och Ljungan, framföres till vägverket för att beaktas vid fördelning av utgående vägbyggnadsanslag,

dels de likalydande motionerna I: 598 av herr Bengtson m. fl. och II: 691 av herr Hedlund m. fl. vari hemställts att riksdagen måtte till Byggande av statliga vägar under sjätte huvudtiteln för budgetåret 1969/70 anvisa ett reservationsanslag av 706 300 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen,

dels de likalydande motionerna I: 374 av herr Lindblad och II: 362 av herr Westberg i Ljusdal vari hemställts att riksdagen måtte vid sin behandling av punkten D 3., Byggande av statliga vägar, under sjätte huvudtiteln för budgetåret 1969/70 anvisa ett med 6 miljoner kronor höjt reservationsanslag att avräknas mot automobilskattemedlen,

dels de likalydande motionerna I: 601 av herr Vilhelm Erik Carlsson och II: 686 av herr Enarsson vari hemställts att riksdagen måtte uttala, att

Dalsland och norra Bohuslän skall tillföras området där medelsanvisningar om 40 respektive 20 miljoner kronor får disponeras enligt departementschefens förslag,

dels de likalydande motionerna *I: 315* av herr Ferdinand Nilsson m. fl. och *II: 358* av herrar Persson i Heden och Mattsson vari hemställts att Bidrag till drift av kommunala vägar och gator måtte utgå med högst 85 procent av skälig verklig kostnad, samt att anslagsbeloppen till nyssnämnda ändamål måtte justeras nedåt i överensstämmelse härmed utan att därmed verksamheten i avsedd omfattning behöver reduceras,

dels motionen *II: 710* av herrar Nilsson i Lönsboda och Berndtsson vari hemställts att riksdagen må vid behandlingen av kommunikationsdepartementets huvudtitel punkt D 6 Bidrag till drift av enskilda vägar m. m. för budgetåret 1969/70 anvisa ett reservationsanslag av 56,7 miljoner kronor att avräknas mot automobilskattemedlen,

dels de likalydande motionerna *I: 316* av herr Ferdinand Nilsson m. fl. och *II: 359* av herrar Persson i Heden och Mattsson vari hemställts *att* till Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m. för budgetåret 1969/70 anvisas ett reservationsanslag av 63,03 milj. kr. att avräknas mot automobilskattemedel; *att* till Bidrag till byggande av enskilda vägar för budgetåret 1969/70 anvisas ett reservationsanslag av 32,03 milj. kr. att avräknas mot automobilskattemedel; ävensom *att* riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om utredning avseende dels ett vidgat intagande till allmänt underhåll av mera trafikerade enskilda vägar, dels att genom bidrag av automobilskattemedel åstadkomma förbättrad vägstandard åt det omfattande nät av enskilda vägar som tjänar motortrafikens växande krav så att lokaltrafiken tillfredsställer fritidsfolkets önskan att snabbt och trafiksäkert komma ut till glesbygdsmiljö,

dels motionen *II: 220* av herr Oskarson m. fl. vari yrkats att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att Kungl. Maj:t med beaktande av vad i motionen anförts vidtager åtgärder för att planering, projektering och utbyggnad av E 6 till fyrfilig motorväg mellan Varberg och Fjärås bedrivs i en takt som sammanfaller med den successivt ökade trafikbelastning som bl. a. betingas av industrialiseringen av Väröbackahalvön,

dels de likalydande motionerna *I: 602* av herrar Eric Carlsson och Nils Nilsson samt *II: 696* av herr Jonasson vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning av frågan om en mellanriksväg via Dalarna och Värmland till lämplig isfri hamn i Norge enligt i motionerna anförda riktlinjer,

dels motionen *II: 383* av fru Ryding m. fl. i vad avser hemställan att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära att en plan utarbetas för en förbättring av vägnätet i Värmlands län enligt de i motionen ställda förslagen,

dels de likalydande motionerna *I: 121* av herr Werner och *II: 140* av fru

Ryding m. fl. i vad avser hemställan att frågan om anläggandet av motorväg genom landets sydöstra delar utredes, förslagsvis genom en successivt genomförd omläggning av riksväg 15,

dels de likalydande motionerna I: 377 av herr Strandberg m. fl. och II: 705 av herrar Lothigius och Petersson i Gäddvik vari yrkats att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om en allsidig och förutsättningslös utredning rörande vägväsendets framtida finansiering, varvid särskilt större kapitalkrävande investeringar beaktas,

dels de likalydande motionerna I: 8 av herr Skårman m. fl. och II: 7 av herr Eriksson i Arvika m. fl. vari yrkats att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om utredning av den enskilda väghållningens organisation,

dels de likalydande motionerna I: 265 av herr Hjorth och II: 215 av herr Ekström vari yrkats att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om en utredning av det enskilda vägväsendets organisation,

dels de likalydande motionerna I: 264 av herr Axelson och II: 300 av herr Eriksson i Arvika vari yrkats att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att bestämmelserna ändras så att statsbidrag också måtte utgå till administrativa kostnader när det gäller driften av enskilda vägar,

dels de likalydande motionerna I: 613 av herrar Ernst Olsson och Svansson samt II: 685 av herrar Elmstedt och Larsson i Borrby vari hemställtts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uttala sig för att bidrag till enskild vägs hårdgöring må utgå i samma omfattning och på samma villkor som övriga bidrag till det enskilda vägnätet,

dels de likalydande motionerna I: 321 av herr Sveningsson m. fl. och II: 436 av herrar Oskarson och Enarsson vari hemställtts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att en undersökning av samtliga allmänna vägars tillstånd snarast kommer till stånd,

dels motionen II: 214 av herr Börjesson i Glömminge vari hemställtts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag och åtgärder för att erhålla ett på längre sikt mera hållbart och snyggt stängsel vid ombyggnad av allmänna vägar,

dels de likalydande motionerna I: 58 av herrar Sveningsson och Vilhelm Erik Carlsson samt II: 65 av herrar Oskarson och Nilsson i Agnäs vari hemställtts att riksdagen beslutar uppdra åt Kungl. Maj:t att vidta åtgärder som leder till att spridning av enbart salt på vägar och gator kommer till restriktiv användning, samt att forskning rörande vägsaltets skadeverkningar och möjligheterna att få fram ett ersättningsmedel ges ökad prioritet,

dels de likalydande motionerna I: 596 av herr Bengtson och II: 709 av herrar Magnusson i Nennesholm och Persson i Heden vari hemställtts att

riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag om åtgärder i syfte att undvika användning av salt på vägar,

dels de likalydande motionerna I: 608 av herrar Axel Kristiansson och Svanström samt II: 695 av herrar Johansson i Skärstad och Polstam vari hemställts att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära a) att försöksverksamhet snarast inledes med anläggande av särskilda filer för den långsamma trafiken i enlighet med de i motionerna anförda riktlinjerna samt b) att vägsträckor där omkörning kan ske markeras med särskilda skyltar,

dels motionen II: 681 av herr Bengtsson i Landskrona m. fl. vari yrkats att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att Kungl. Maj:t ger statens vägverk eller annan lämplig myndighet i uppdrag att uppsätta hjälptelefoner vid motorvägar och motortrafikleder samt vid vägar i glesbygd.

Utskottet. I sin framställning om anslag för nästa budgetår har vägverket förutsatt en *övergång till programbudget* fr. o. m. budgetåret 1969/70. Departementschefen förklarar sig inte nu beredd att ta ställning till när en sådan övergång skall ske men anser att verket bör fortsätta sin planering med sikte på att längre fram övergå till programbudget. Som en förberedelse härtill anses av departementschefen en fortsatt anslagsrevision böra ske. Med vissa av formella och praktiska skäl motiverade ändringar av verkets förslag föreslås därför bl. a. en minskning av vägväsendets elva anslag till nio samt ändrade benämningar m. m. av anslagen. Vad i samband därmed anförts har inte gett utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

Vägverket har också tagit upp frågan om *väghållningsansvarets fördelning mellan stat och kommun* och därvid anført bl. a. att en omfördelning av väghållningsansvaret i riktning mot att staten övertar väghållningen på infartsleder och leder av förbifartskaraktär i tätorterna, medan kommunen svarar för väghållningen beträffande övriga vägar och gator inom tätorten eller tätorterna, skulle medföra vissa fördelar. Framför allt skulle det bli lättare att tidsmässigt samordna ny- eller ombyggnad av landsbygds- resp. tätortsdelen av större trafikleder, som går genom kommuner som är väghållare. Verket har vidare framhållit att de samlade väg- och gatubyggnadsbehoven i och mellan tätortsregionerna synes komma att nå en sådan omfattning att, om inte övriga investeringsbehov nästan helt skall lämnas åsido, investeringsanslagen till den statliga väghållningen måste öka minst i samma takt som den genomsnittliga årliga ökningen av samtliga statliga investeringar i vägar och gator åren 1958—1967, dvs. med ca 9 % per år.

Skulle en sådan ökning av medelstilldelningen inte kunna genomföras torde enligt vägverkets mening möjligheterna till investeringar i vägar och gator utanför de egentliga tätortsregionerna och lederna mellan dessa bli så små, att den statliga väghållningen inte kommer att kunna fylla sina uppgifter inom den totala väghållningen. Behov skulle då uppstå av att överföra delar av det mera finmaskiga vägnätet utanför de större tätortsregionerna från staten till kommunerna och att koncentrera den statliga väghållningsverksamheten till primärlederna huvudsakligen i och mellan tätortsregionerna.

Departementschefen förklarar sig f. n. inte beredd att ta ställning i denna fråga.

I anledning härav har i motionerna I: 603 och II: 690 (p. IV) hemställts att Kungl. Maj:t vid kommande års budgetarbete måtte beräkna resurser för vägändamål av sådan omfattning att någon omprövning av väghållningsansvaret inte ifrågakommer.

Såsom departementschefen framhållit är konsekvenserna i olika hänseenden av en sådan ändrad ansvarsfördelning svåra att överblicka utan en mera ingående bedömning av alla betydelsefulla faktorer i sammanhanget. Frågan övervägs f. n. i departementet. I avvaktan på resultatet härav kan utskottet inte finna det motiverat att från riksdagens sida nu göra ett uttalande i frågan.

I nämnda motioner hemställs vidare att Kungl. Maj:t vid kommande års budgetarbete måtte beräkna resurser för vägändamål av sådan omfattning att senare års *ackumulerade eftersläpning rörande vägbyggnad och vägunderhåll* undanröjes.

Utskottet finner det inte heller lämpligt att genom ett uttalande från riksdagens sida i förevarande hänseende föregripa den budgetbehandling som under hösten skall ske i fråga om anslagen för budgetåret 1970/71. Motionerna i fråga avstyrks därför även i denna del.

I motionerna I: 70 och II: 86 har hemställts att riksdagen vad gäller *väganslagens användning* måtte uttala nödvändigheten av en mera rättvis fördelning mellan olika kategorier av de allmänna vägarna i syfte att en skäligh del av anslagen kommer »övriga länsvägar» till godo.

Såsom i statsrådsprotokollet framhållits fortsätter de senaste årens utveckling mot en allt starkare koncentration av trafiken till riksvägarna och de genomgående länsvägarna. Samtidigt ökar trafiken i de större tätortsregionerna. Insatserna på vägbyggnadsområdet har i betydande utsträckning skett med beaktande av angivna förhållanden. Utbyggnaden av de europavägar och övriga riksvägar som har särskilt stark trafik har getts hög prioritet. Väsentliga insatser har gjorts på de delar av vägnätet som är av betydelse för näringslivets transporter. Särskild uppmärksamhet har ägnats upprustningen av broar som begränsat möjligheterna att få längre sammanhängande transportsträckor med god bärighet. Det s. k.

tunga vägnätet, dvs. vägar upplåtna för 10 tons axeltryck och 16 tons boggitryck, har utvidgats så att det nu omfattar 81 % av riksvägarna och 35 % av de genomgående länsvägarna. För det allmänna vägnätet som helhet är motsvarande andel 18 %.

Utskottet delar med hänsyn bl. a. till angivna förhållanden departementschefens uppfattning att den hittillsvarande inriktningen av vägbyggandet bör bibehållas samt avstyrker följaktligen motionerna i fråga.

Ej heller kan utskottet med beaktande av det anförda finna det motiverat att riksdagen på sätt i motionen I:200 yrkats hos Kungl. Maj:t gör en särskild framställning rörande de i motionen framförda önskemålen om *ökade anslag till svaga broar och vägavsnitt* — med speciellt beaktande av förändrade transporter på grund av nedläggningen av huvudflottlederna i Indalsälven och Ljungan. Utskottet vill dock i sammanhanget erinra om de undersökningar och utredningar som inom vägverket fortlöpande bedrivs i samråd med vederbörande myndigheter och organisationer m. m. rörande bl. a. ändringar i transportbehovet för olika näringsgrenar och landsdelar i syfte att erhålla underlag för bedömningen av verkets investeringsverksamhet.

Vid sin behandling av medelstilledningen till väg- och gatubyggandet redogör departementschefen inledningsvis för utfallet av investeringarna inom denna sektor under femårsperioden 1963—1967 samt beräknade utgifter för åren 1968 och 1969. I anslutning härtill erinras om att beredskapsarbeten under senare år utgjort en betydande del av de totala investeringarna i landsbygdens vägnät. Beredskapsarbeten har nästan helt avsett företag i flerårsplanerna, varigenom åtskilliga sådana kommit till utförande tidigare än beräknat.

Med tillstyrkande av vägverkets förslag att uttrycket underhåll av väg ersätts med uttrycket drift av väg framhåller departementschefen att de ökade krav som ställs på vägnätet på grund av framför allt trafikökningen motiverar en ökning av anslagen till vägdriften. Anslaget till *drift av statliga vägar* föreslås därför — med bortseende från de höjningar som föranleds av ändrad anslagsredovisning, tillägg för pensions- och hyreskostnader m. m. — skola uppräknas med ca 40 milj. kr. till 768,2 milj. kr. Utskottet finner den sålunda föreslagna anslagshöjningen välmotiverad och tillstyrker densamma.

Anslagstilledningen till det *statliga vägbyggandet* bör enligt departementschefen bibehållas på nuvarande nivå och upptas med ett belopp av 700 milj. kr., varav för byggande av riksvägar 438,7 milj. kr., för byggande av länsvägar 147,0 milj. kr., byggande av ödebygdsvägar 5,9 milj. kr., byggande av storbroar 60,6 milj. kr. och administration 47,8 milj. kr. Ramen för medelsförbrukningen beräknas jämväl till 700 milj. kr.

Utskottet har vid sin prövning av denna anslagsfråga funnit sig böra
1* — *Bihang till riksdagens protokoll 1969. 6 saml. Nr 6*

godta Kungl. Maj:ts förslag. Härav följer att utskottet avstyrker det i motionerna I: 598 och II: 691 framställda yrkandet om en höjning av anslaget till 706,3 milj. kr. i syfte att möjliggöra en ökning med 6,3 milj. kr. av det för länsvägar avsedda anslagsbeloppet samt yrkandet i motionerna I: 374 och II: 362 om en höjning av anslaget med 6 milj. kr., vilka enligt motionärerna bör avsättas för vägbyggande i Gävleborgs län. Utskottet anser sig dock kunna utgå från att de av motionärerna åberopade förhållandena i nämnda län — jämte andra inverkanande faktorer av vikt såsom trafikens intensitet och sammansättning m. m. — även fortsättningsvis vederbörligen beaktas vid medelsfördelningen.

Kungl. Maj:ts förslag att på samma sätt som skett för innevarande budgetår — 40 milj. kr. av det statliga vägbyggnadsanslaget och 20 milj. kr. av det statliga vägdriftanslaget tilldelas Värmlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län att användas under särskilt beaktande av *arbetsmarknadspolitiska synpunkter* — tillstyrks av utskottet. Däremot kan utskottet inte finna det motiverat att, på sätt i motionerna I: 601 och II: 686 föreslagits, Dalsland och norra Bohuslän skall tillföras det område där systemet med förenämnda medelsanvisning skall tillämpas. Motionerna i fråga avstyrks därför.

Anslaget till bidrag till *drift av kommunala vägar och gator* bör i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag tas upp med 99,5 milj. kr., innebärande en höjning med realiter 5 milj. kr. Utskottet avstyrker följaktligen de i motionerna I: 315 och II: 358 framställda yrkandena att bidrag till ifrågavarande vägar och gator måtte utgå med högst 85 procent av kostnaderna samt att anslagsbeloppen till nämnda ändamål måtte justeras nedåt i överensstämmelse härmed.

Den av Kungl. Maj:t med hänsyn till den ökade belastningen på tätorternas väg- och gatunät med realiter ca 30 milj. kr. till 301,6 milj. kr. höjda medelsanvisningen till *byggande av vägar och gator* tillstyrks likaledes av utskottet.

Till bidrag till *drift av enskilda vägar m. m.* har i propositionen föreslagits ett anslag av 53,7 milj. kr. I anledning härav har i motionen II: 710 yrkats en höjning av anslaget till 56,7 milj. kr., medan i motionerna I: 316 och II: 359 yrkats en höjning till 63,03 milj. kr.

Utskottet har för sin del funnit sig böra godta Kungl. Maj:ts förslag, innebärande en höjning med 2,5 milj. kr., samt avstyrker därför motionen II: 710 ävensom motionerna I: 316 och II: 359 i nu berörda del.

Anslaget till bidrag till *byggande av enskilda vägar* föreslås av Kungl. Maj:t till 23,6 milj. kr. medan i motionerna I: 316 och II: 359 föreslagits en ökning till 32,03 milj. kr.

Utskottet har funnit sig böra godta Kungl. Maj:ts förslag och avstyrker följaktligen förenämnda motioner i denna del.

Kungl. Maj:ts *anslagsberäkningar avseende vägväsendet i övrigt* tillstyrks av utskottet ävensom vad i samband därmed anförts och förordats av departementschefen.

Det *totalbelopp som avses skola täckas av automobilskattemedlen* skulle enligt uppgift som utskottet erhållit från kommunikationsdepartementet uppgå till ca 2 438 milj. kr. I förhållande till motsvarande på riksstaten för innevarande budgetår uppförda anslag innebär detta en ökning med ca 250 milj. kr. Då inkomsterna av automobilskattemedlen beräknas till ca 2 986 milj. kr. skulle överskottet på vägväsendets specialbudget, vilket per den 30 juni 1968 uppgick till ca 800 milj. kr., komma att under budgetåret öka med ca 550 milj. kr.

I motionen II: 220 har yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer att åtgärder vidtages för att *planering, projektering och utbyggnad av E 6 till fyrfilig motorväg mellan Varberg och Fjärås* bedrivs i en takt som sammanfaller med den successivt ökade trafikbelastning som bl. a. betingas av industrialiseringen av Väröbackahalvön. Sådan planering och projektering pågår emellertid enligt vad utskottet erfarit sedan länge genom vägverkets försorg. Vad vidare utbyggnadsfrågorna beträffar torde dessa böra behandlas i den för prövning av vägfrågor stadgade ordningen, varför utskottet inte kan finna någon åtgärd i ämnet från riksdagens sida påkallad. Motionen avstyrks följaktligen.

Av liknande skäl kan utskottet inte heller (jfr SU 1966:6 och 1968:6) tillstyrka yrkandet i motionerna I: 602 och II: 696 att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om utredning av frågan om en *mellanriksväg via Dalarna och Värmland* till lämplig isfri hamn i Norge. Utskottet vill dock erinra om att frågan om en sådan mellanriksväg tagits upp inom Nordiska rådet och föranlett en rekommendation i ämnet.

Utskottet finner det ej heller påkallat att från riksdagens sida på sätt i motionen II: 383 yrkats hos Kungl. Maj:t begära utarbetandet av en särskild plan för *förbättring av vägnätet i Värmlands län*. En omfattande planering i detta syfte pågår f. ö. redan, varjämte under senare år genom beredskapsarbeten en ökad vägutbyggnad i länet kunnat komma till stånd.

I motionerna I: 121 och II: 140 har yrkats att frågan om anläggandet av *motorväg genom landets sydöstra delar*, förslagsvis genom en successivt genomförd omläggning av riksväg 15, utredes. Enligt vad utskottet erfarit har under de senaste åren en genomgripande ombyggnad skett av nämnda riksväg varigenom planerade arbeten på densamma till huvudsakliga delar slutförts. Någon motorvägsstandard har dock inte ansetts motive-

rad av trafikutvecklingen eller förhållandena i övrigt. Ytterligare erforderliga vägarbeten inom området prövas i därför föreskriven ordning. Utskottet avstyrker under hänvisning härtill motionerna i denna del.

I motionerna I: 377 och II: 705 har yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa om en allsidig och förutsättningslös utredning rörande *vägväsendets framtida finansiering*. Enligt motionärerna bör därvid lånefinansiering resp. avgiftsfinansiering i vad avser starkt kapitalkrävande anläggningar såsom motorvägar och storbroar prövas antingen inom pågående utredningars ram eller inom en ny utredning.

Utskottet vill i anledning härav erinra om att frågan om avgiftsfinansiering av vägar och broar senast utretts av 1960 års vägsakkunniga. I sitt år 1962 avgivna betänkande härom (SOU 1962:26) framhöll de sakkunniga att de fann grundregeln om att de för den allmänna samfärdseln nödiga vägarna och förbindelserna i princip skall byggas genom det allmänna och att avgifter inte får uttagas för deras begagnande helt riktig samt i sig själv innebära stora fördelar. Dess tillämpning i praktiken ansågs nämligen bl. a. innebära, att en angelägenhetsgradering av de för utbyggnad aktuella företagen sker samt att sådana företag, vilkas tillkomst ej är tillräckligt motiverade ur ekonomiska eller andra synpunkter, ej kommer till stånd.

Även om behovet av en viss avgiftsfinansierad förbindelse vore så stort, att en investering i och för sig sannolikt skulle vara företagsekonomiskt lönsam, kunde vid bedömandet av härom uppkommande frågor dock inte bortses från allmänna prioriteringsgrunder. För dess utförande måste nämligen kapitalmarknaden i motsvarande mån tas i anspråk — kanske till nackdel för andra viktiga investeringar. Avgörande för ställningstagandet härvid borde till sist vara omfattningen av samhällets totala resurser, vilka alltid måste framstå som begränsade. Frågan om avgiftsfinansiering borde också ses mot bakgrunden av den totala motorfordonsbeskattningens storlek.

De sakkunnigas förslag anmäldes i propositionen nr 191 till 1963 års riksdag och lämnades utan erinran av såväl departementschefen som riksdagen (S3LU 1, rskr 424).

Utskottet vill i sammanhanget också erinra om det utredningsarbete som f. n. pågår inom dels utredningen rörande vägtrafikens kostnadsansvar m. m., dels bilskatteutredningen. I avvaktan på resultatet av dessa utredningar och under hänvisning jämväl till vad i det föregående anförts avstyrker utskottet således motionerna i fråga.

I motionerna I: 8 och II: 7 samt I: 265 och II: 215 har yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om *utredning av den enskilda väghållningens organisation*. De olägenheter som sammanhänger med denna torde som motionärerna framhållit huvudsakligen vara betingade av föreskrif-

terna i lagen om enskilda vägar. Riksdagen uttalade sig redan år 1967 för en allmän översyn av förenämnda lag och enligt vad utskottet erfarit är man nu inom kommunikationsdepartementet sysselsatt med att utarbeta direktiv för en sådan översyn.

I anledning av motionärernas uttalande att kommunerna som väghållare bör kunna åtnjuta statsbidrag till enskild väghållning vill utskottet erinra om att möjligheter redan torde föreligga för kommun att i förekommande fall uppbära för sådan väghållning utgående bidrag. Vidare må framhållas att vägförvaltningarna under vissa villkor och i den mån resurserna medger åtar sig att mot särskild ersättning biträda de enskilda väghållarna med väghållningen. Slutligen vill utskottet erinra om att frågan om ett förstatligande av den enskilda väghållningen eller — i liknande syfte — en samordning mellan statlig och enskild väghållning av såväl organisatoriska som ekonomiska skäl inte befunnits möjlig att genomföra. Frågan härom prövades bl. a. vid 1963 års riksdag i samband med de förbättringar i bidragsgivningen som då beslutades. Under hänvisning till det anförda avstyrks motionerna i fråga.

I motionerna I: 264 och II: 300 har yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om sådan *ändring av bidragsbestämmelserna angående enskild väghållning* att statsbidrag måtte utgå också till administrativa kostnader när det gäller driften av enskilda vägar. I anledning härav vill utskottet erinra om att även enligt andra bidragskungörelser — exempelvis avseende vatten- och avloppsanläggningar och hamnar samt städernas vägar och gator — förvaltningskostnader i princip ej är bidragsberättigade. Utskottet som inte kan finna något undantag härifrån motiverat just beträffande den enskilda väghållningen avstyrker bl. a. därför motionerna i fråga.

I motionerna I: 316 och II: 359 har yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om vissa utredningar avseende dels ett *vidgat intagande till allmänt underhåll* av mera trafikerade enskilda vägar, dels åstadkommande av förbättrad vägstandard på det omfattande nät av enskilda vägar som tjänar motortrafikens växande krav så att lokaltrafiken kan tillfredsställa fritidsfolkets önskan att snabbt och trafiksäkert komma ut till glesbygdsmiljö.

I direktiven till den 1964 tillsatta vägplaneutredningen har det bl. a. framhållits vara av grundläggande betydelse att de resurser som vårt land totalt kan sätta in på väg- och gatuhållningen från alla synpunkter fördelas så riktigt som möjligt. Det förutsätts därför att utredningen utarbetar en totalplan över utbyggnadsbehoven som innefattar de allmänna vägarna på landsbygden och de statsbidragsberättigade vägarna och gatorna i städerna. Jämväl i fråga om de statsbidragsberättigade enskilda vägarna på landsbygden bör utredningen enligt direktiven i grova drag söka ange ut-

byggnadsbehoven. Med beaktande av de sålunda meddelade direktivens innebörd kan utskottet inte finna det motiverat att från riksdagens sida begära en särskild översyn av det slag motionärerna yrkat. Under hänvisning jämväl till de avsevärda förbättringar i bidragsgivningen på förevarande område som beslutades vid 1963 års riksdag avstyrker utskottet nämnda motioner i nu berörda delar.

Av sistnämnda skäl avstyrker utskottet även yrkandet i motionerna I: 613 och II: 685 att riksdagen hos Kungl. Maj:t uttalar sig för att bidrag till *enskild vägs hårdgöring* må utgå i samma omfattning och på samma villkor som övriga bidrag till det enskilda vägnätet. Såsom motionärerna själva framhållit kan f. ö. redan nu bidrag till arbeten av detta slag under vissa förhållanden utgå.

I motionerna I: 321 och II: 436 har hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t anholder att en undersökning av *samtliga allmänna vägars tillstånd* snarast kommer till stånd. Motionärerna har därvid bl. a. framhållit att det är en beklaglig brist att en undersökning och kvalitetsbedömning rörande landets samtliga vägar inte skett.

Kännedom om vägarnas standard bildar tillsammans med prognoser om trafikens och transporterens utveckling det viktigaste underlaget för att bedöma vilka åtgärder som krävs för att tillgodose trafikens krav på tillfredsställande framkomlighet. Enligt vad utskottet erfarit är numera hela riksvägnätet samt det primära länsvägnätet kvalitetsgraderat medan en sådan gradering av det sekundära vägnätet inte ansetts motiverad eller erforderlig. Beträffande det senare nätet har dock ett enklare förfarande för ca en tredjedel av vägarnas längd kommit till stånd. I samband med upprättandet av en särskild långtidsplan för vägunderhållet har vidare gjorts en underhållsinventering av samtliga allmänna vägar i landet att läggas till grund jämväl för vägplaneutredningens bedömningar. Ett intensivt arbete pågår dessutom med uppläggandet av ett modernt vägregister eller en s. k. databank med uppgifter bl. a. i berörda hänseenden. Under hänvisning härtill kan utskottet inte finna någon särskild åtgärd i ämnet från riksdagens sida påkallad och avstyrker därför motionerna.

I motionen II: 214 har yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t anholder om förslag och åtgärder för att erhålla ett på längre sikt mera hållbart och snyggt *stängsel vid ombyggnad av allmänna vägar*. Då utskottet anser sig kunna förutsätta att man inom vägverket vid prövning av uppkommande frågor av detta slag vederbörligen beaktar synpunkter även av den art motionären anfört torde någon åtgärd från riksdagens sida inte vara erforderlig, varför motionen avstyrks.

I motionerna I: 58 och II: 65 har yrkats att riksdagen beslutar uppdra åt Kungl. Maj:t att vidtaga åtgärder som leder till att spridning av enbart *salt på vägar och gator* kommer till restriktiv användning samt att forskningen

rörande vägsaltets skadeverkningar och möjligheterna att få fram ett ersättningsmedel ges ökad prioritet. Vidare har i *motionerna I: 596 och II: 709* hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om utredning och förslag om åtgärder i syfte att undvika användning av salt på vägar.

Utskottet är för sin del väl medvetet om de olägenheter som användning av salt på vägarna i vissa hänseenden innebär. Under den gångna vintern synes besvärligheterna till följd bl. a. av speciella väderleksförhållanden samt brister i metodiken och den tekniska materielen ha varit särskilt stora i åtminstone vissa delar av landet. Viss oklarhet synes också råda om i vilken grad saltspridningen medför skadeverkningar i miljöhänseende m. m. Användningen av salt — med eller utan sand — i halkbekämpande syfte är dock som utskottet vid flera tillfällen tidigare (SU 1967: 6 och 1968: 6) framhållit främst betingad av trafiksäkerhetsskäl jämte tekniska och ekonomiska faktorer. Vägverket bedriver sedan länge en omfattande försöks- och undersökningsverksamhet på området och följer enligt uppgift fortlöpande utvecklingen i samarbete med bl. a. statens väginstitut och korrosionsinstitutet och med beaktande jämväl av erfarenheterna utomlands.

Någon särskild åtgärd från riksdagens sida synes under hänvisning till det anförda i vart fall f. n. inte erforderlig, varför motionerna i fråga avstyrks. Utskottet förutsätter dock att verkets arbete på området intensifieras i syfte inte minst att förbättra tillämpade metoder samt den tekniska materielen så att olägenheter och eventuella skadeverkningar i möjligaste mån motverkas.

I motionerna I: 608 och II: 695 har yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer att försöksverksamhet snarast inledes med anläggande av *särskilda filer för den långsamma trafiken* samt att vägsträckor där omkörning kan ske markeras med särskilda skyltar.

Vad motionärerna därvid anfört till stöd för sina yrkanden framstår i och för sig som välmotiverat. Det anses emellertid enligt vad utskottet erfarit inom vägverket inte vara helt klart, att trafiksäkerheten enbart främjas genom anläggande av föreslagna omkörningsfiler. Med ledning av verkets uppfattning om det allmänna vägnätets standard bedöms vidare kostnaden för ett genomförande på riksvägar och större länsvägar av omkörningsfiler i den omfattning motionärerna avsett bli högst avsevärd. En viss restriktivitet anses därför böra iakttagas vid punktvisa investeringar av ifrågavarande karaktär då i annat fall det totala vägbyggnadsprogrammet kan bli påverkat i ogynnsam riktning. I första hand bör sålunda vägbyggnadsmedlen satsas på totalombyggnad av de större vägar som har nedsatt framkomlighet.

På vägverket och till viss del trafiksäkerhetsverket torde dock ankomma att fortlöpande pröva utvecklingen på området samt vidta härav föranledda åtgärder. Vidare må erinras om att vägplaneutredningen jämlikt meddelade direktiv har att utreda och överväga de med standardnormerna samman-

hängande frågorna, varvid jämförelser skall göras med de normer som tillämpas i andra länder liksom med rekommendationer utfärdade av internationella samarbetsorgan. Några särskilda åtgärder i ämnet från riksdagens sida synes med hänsyn till det anförda ej erforderliga varför utskottet avstyrker motionerna i fråga.

Vidkommande det i motionen II: 681 framförda yrkandet må framhållas att, enligt vad utskottet erfarit, undersökningar inom vägverket pågår rörande de praktiska förutsättningarna för placering av *larmtelefoner* utefter motorvägarna och andra större vägar inom glesbygdsområden. Med beaktande härav och då utskottet anser sig kunna utgå från att verket också vidtar lämpliga åtgärder i syfte att ernå en tillfredsställande lösning av frågan synes någon särskild framställning i ämnet från riksdagens sida inte påkallad. Motionen avstyrks därför.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar
  - a. till *Statens vägverk: Ämbetsverksuppgifter* ett förslagsanslag av 3 796 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,
  - b. till *Drift av statliga vägar* ett reservationsanslag av 768 200 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,
2. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 374 och II: 362 samt I: 598 och II: 691 till *Byggande av statliga vägar* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 700 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,
3. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 315 och II: 358 till *Bidrag till drift av kommunala vägar och gator* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 99 500 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,
4. att riksdagen till *Bidrag till byggande av kommunala vägar och gator* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 301 600 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,
5. att riksdagen
  - a. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 710 samt motionerna I: 316 och II: 359, de två sistnämnda såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till drift av enskilda vägar m. m.* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 53 700 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,

b. medger att under budgetåret 1969/70 statlig lånegaranti för lån avseende inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar beviljas intill ett belopp av 100 000 kr.,

6. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 316 och II: 359, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till byggande av enskilda vägar* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 23 600 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,

7. att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

a. till *Tjänster till utomstående* ett förslagsanslag av 8 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,

b. till *Avsättning till statens automobilskattemedelsfond* ett förslagsanslag av 1 000 kr.,

8. att riksdagen avslår motionerna I: 603 och II: 690 i vad de avser väghållningsansvarets fördelning mellan stat och kommun,

9. att riksdagen avslår motionerna I: 603 och II: 690 i vad de avser undanröjande av den ackumulerade eftersläpningen i fråga om vägbyggnad och underhåll,

10. att riksdagen avslår motionerna I: 70 och II: 86,

11. att riksdagen avslår motionen I: 200,

12. att riksdagen avslår motionerna I: 601 och II: 686,

13. att riksdagen avslår motionen II: 220,

14. att riksdagen avslår motionerna I: 602 och II: 696,

15. att riksdagen avslår motionen II: 383 i vad den avser utarbetande av en plan för förbättring av vägnätet i Värmland,

16. att riksdagen avslår motionerna I: 121 och II: 140 i vad de avser utredning rörande anläggande av motorväg genom landets sydöstra delar, förslagsvis genom en successivt genomförd omläggning av riksväg 15,

17. att riksdagen avslår motionerna I: 377 och II: 705,

18. att riksdagen avslår motionerna I: 8 och II: 7,

19. att riksdagen avslår motionerna I: 265 och II: 215,

20. att riksdagen avslår motionerna I: 264 och II: 300,

21. att riksdagen avslår motionerna I: 316 och II: 359 i vad de avser skrivelse till Kungl. Maj:ts,

22. att riksdagen avslår motionerna I: 613 och II: 685,

23. att riksdagen avslår motionerna I: 321 och II: 436,

24. att riksdagen avslår motionen II: 214,

25. att riksdagen avslår motionerna I: 58 och II: 65,

26. att riksdagen avslår motionerna I: 596 och II: 709,

27. att riksdagen avslår motionerna I: 608 och II: 695,

28. att riksdagen avslår motionen II: 681.

Trafiksäkerhet

5. Statens trafiksäkerhetsverk: Förvaltningskostnader. Kungl. Maj:t har (punkt E 1, s. 107—110) föreslagit riksdagen att till Statens trafiksäkerhetsverk: Förvaltningskostnader för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 7 970 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 196 av herr Bengtson m. fl. och II: 219 av fru Nettelbrandt m. fl. i vad avser hemställan att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en utredning beträffande trafiksäkerheten syftande till i första hand en sänkning av olycksfrekvensen med 50 % fram till mitten av 1970-talet på i motionerna angivna grunder,

dels motionen II: 682 av herrar Bengtsson i Landskrona och Björk i Påarp vari yrkats att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att expertgrupper tillsättes regionvis i huvudsaklig överensstämmelse med vad i motionen anförts i syfte att tillskapa en ökad trafiksäkerhet på sikt,

dels de likalydande motionerna I: 618 av herr Palm och II: 702 av herr Lindahl vari yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller att organisationen och planeringen av det fortsatta trafiksäkerhetsarbetet blir föremål för utredning med beaktande av de synpunkter som anförts i motionerna.

Utskottet. Kungl. Maj:ts beräkning av *medelsbehovet* för nästa budgetår har inte gett utskottet anledning till erinran. Utskottet tillstyrker alltså att under förevarande anslagsrubrik anvisas ett förslagsanslag av 7 970 000 kr., innebärande en ökning i förhållande till innevarande budgetår med 4 290 000 kr.

I de båda likalydande motionerna I: 196 och II: 219 har bl. a. hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om en *utredning rörande trafiksäkerheten* syftande till i första hand en sänkning av olycksfrekvensen med 50 % fram till mitten av 1970-talet.

Utskottet vill i anledning härav erinra om att trafiksäkerhetsfrågorna ingående behandlades av utskottet i såväl dess utlåtande nr 89 vid 1967 års riksdag som dess utlåtande nr 6 (p. 9) vid fjolårets riksdag. Det framhölls därvid att utskottet fann det angeläget att man söker få ett mer samlat grepp på trafiksäkerhetsfrågorna. Kungl. Maj:ts förslag om inrättande fr. o. m. den 1 januari 1968 av ett trafiksäkerhetsverk m. m. syftade bl. a.

härtill. Utskottet redovisade också i sina förenämnda utlåtanden en rad åtgärder som vidtagits eller planerats i samma syfte samt hänvisade till pågående utrednings- och undersökningsverksamhet på trafiksäkerhetsområdet.

I anslutning till det nu anförda må vidare erinras om att nyligen — som ett led i samordningen av trafiksäkerhetsarbetet — bildats en planeringsnämnd vid trafiksäkerhetsverket med representanter för de statliga myndigheter som arbetar med arbetarskydd, bebyggelseplanering, väghållning, skolväsende, trafikövervakning, fordonskontroll, trafikreglering, förarutbildning, information, sjukvård, forskning, materialprovning, miljövård och försvar samt representanter för landstings- och kommunförbunden och AB Svensk bilprovning. Nämnden har i ett gemensamt arbetsprogram redovisat de nya åtgärder för ökad trafiksäkerhet som de medverkande myndigheterna samt vissa andra myndigheter och organisationer för närvarande avser att genomföra eller initiera under tiden den 1 januari 1969—den 30 juni 1970. Vidare har inhämtats uppgifter rörande de frågor som är föremål för utredningar inom olika departement. Programmet omfattar elva olika arbetsområden och avser åtgärder med sikte på trafikanten, fordonet och vägen (gatan) samt berör vidare rättsregler av olika slag, trafikövervakning och trafikdirigering samt beredskap för att ta hand om dem som skadas i trafiken jämte undersökning och forskning m. m.

Med beaktande bl. a. av det anförda kan utskottet i vart fall f. n. inte finna det motiverat att på sätt i motionerna föreslagits från riksdagens sida begära en särskild utredning i dessa frågor. Utskottet vill dock i likhet med motionärerna understryka frågornas stora vikt samt förutsätter att därest av förhållandena så befinnes påkallat eller eljest önskvärt en översyn i en eller annan form kommer till stånd. Utskottet avstyrker följaktligen i nu berörda del motionerna i fråga.

I motionen II: 682 har yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer att *expertgrupper* tillsätts regionvis i syfte att tillskapa en ökad trafiksäkerhet på sikt. Då även härmed sammanhängande frågor enligt vad utskottet erfarit av trafiksäkerhetsverket tagits upp i det förenämnda arbetsprogrammet torde någon åtgärd i ämnet från riksdagens sida inte vara påkallad, varför motionen i fråga avstyrks.

I motionerna I: 618 och II: 702 har hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller att organisationen och planeringen av det fortsatta trafiksäkerhetsarbetet blir föremål för utredning med beaktande av de synpunkter som anförts i motionerna. Bl. a. har därvid framhållits att de överläggningar som under hösten 1968 ägt rum för en *gränsdragning mellan statens trafiksäkerhetsverk och Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* inom den del av trafiksäkerhetsarbetet som omfattas av information

och upplysning knappast skapat erforderlig klarhet i arbetsplaneringen. Tillkomsten av trafiksäkerhetsverket förklaras visserligen ha betytt en förstärkning av insatserna för en ökad trafiksäkerhet men intrycket av en splittrad användning av resurserna anses dock kvarstå. Det framhålls också att forskningen är förlagd till olika organ samt att den borde samordnas för tillgodogörande av vunna erfarenheter.

Utskottet vill beträffande sistnämnda fråga erinra om att 1964 års transportforskningsutredning lagt fram ett betänkande benämnt Transportforskningens organisation (SOU 1968: 34) berörande även forskningen på trafiksäkerhetens område. Förslagen i betänkandet är f. n. efter sedvanlig remissbehandling under beredning inom Kungl. Maj:ts kansli. Vad beträffar uttalandena i övrigt anser utskottet det i likhet med motionärerna vara av största vikt att insatserna på förevarande område samordnas och att alla möjligheter tillvaratas att för bekämpning av trafikolyckorna effektivisera trafiksäkerhetsarbetet. Inte minst med hänsyn till de knappa ekonomiska och personella resurserna finner utskottet angeläget att så sker. Utskottet anser därför det av motionärerna aktualiserade spørsmålet i en eller annan form böra prövas av Kungl. Maj:t samt härav eventuellt föranledda förslag om möjligt böra redovisas redan i nästkommande års statsverksproposition. Vad utskottet sålunda anfört bör av riksdagen ges Kungl. Maj:t till känna.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen till *Statens trafiksäkerhetsverk: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 7 970 000 kr., att avräknas mot automobilskatte-medlen,

2. att riksdagen avslår motionerna I: 196 och II: 219 i vad de avser utredning rörande trafiksäkerheten,

3. att riksdagen avslår motionen II: 682,

4. att riksdagen i anledning av motionerna I: 618 och II: 702 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört beträffande de i motionerna upptagna frågorna.

6. *Statens trafiksäkerhetsverk: Uppdragsverksamhet m. fl. anslag.* Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna E 2—E 4, s. 110—113) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Statens trafiksäkerhetsverk: Uppdragsverksamhet* ett förslagsanslag av 12 248 000 kr., att avräknas mot automobilskatte-medlen,

2. till *Registrering av motorfordon* ett förslagsanslag av 1 000 kr.,

3. till *Bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid järnvägsforskningar* ett reservationsanslag av 6 500 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

7. *Trafiksäkerhetsforskning*. Kungl. Maj:t har (punkt E 5, s. 114—116) föreslagit riksdagen att till Trafiksäkerhetsforskning för budgetåret 1969/70 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 196 av herr Bengtson m. fl. och II: 219 av fru Nettelbrandt m. fl. i vad avser hemställan att riksdagen måtte vid sin behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 1, bilaga 8, till Trafiksäkerhetsforskning för budgetåret 1969/70 anvisa ett reservationsanslag av 3 994 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen,

dels de likalydande motionerna I: 626 av herr Strandberg och II: 719 av fru Sundberg m. fl. vari hemställts att riksdagen måtte besluta att till Trafiksäkerhetsforskning för budgetåret 1969/70 anvisa ett i förhållande till departementschefens förslag med 400 000 kronor förhöjt reservationsanslag av 3 400 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Utskottet. Till förevarande ändamål har Kungl. Maj:t för nästa budgetår föreslagit en medelsanvisning av 3 000 000 kr. I anledning härav har i motionerna I: 196 och II: 219 yrkats en höjning av anslaget till av trafiksäkerhetsrådet begärda 3 994 000 kr., medan i motionerna I: 626 och II: 719 yrkats en höjning med 400 000 kr. i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet finner det i likhet med motionärerna angeläget att trafiksäkerhetsrådet ges ökade resurser för sin betydelsefulla verksamhet. Den av Kungl. Maj:t föreslagna medelstildelningen bör dock möjliggöra en viss ökning av forskningsinsatserna på trafiksäkerhetens område. I anslutning härtill må också erinras om de under punkten 5 i det föregående omnämnda förslagen från transportforskningsutredningen vilka f. n. är föremål för prövning inom Kungl. Maj:ts kansli. I avvaktan på resultatet härav och under hänvisning jämväl till vad utskottet under punkten 5 anfört rörande vidtagna åtgärder och pågående verksamhet på trafiksäkerhetsfältet har utskottet funnit sig kunna godta Kungl. Maj:ts förslag angående medelsberäkningen. Motionerna I: 196 och II: 219 i berörda del samt motionerna I: 626 och II: 719 avstyrks följaktligen.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 196 och II: 219, nämnda motioner i vad de avser medelsanvisningen, samt I: 626 och II: 719 till *Trafiksäkerhetsforskning* för budgetåret 1969/70

anvisar ett reservationsanslag av 3 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

8. Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 6, s. 116—118) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* för budgetåret 1969/70 anvisar ett anslag av 2 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Sjöfart

9. Handelsflottans pensionsanstalt m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna F 2—F 6, s. 123—127) och hemställer att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Handelsflottans pensionsanstalt* ett anslag av 1 000 kr.,

2. till *Läkarundersökning av sjöfolk* ett förslagsanslag av 575 000 kr.,

3. till *Bidrag till vissa resor av sjöfolk* ett förslagsanslag av 325 000 kr.,

4. till *Avsättning till handelsflottans välfärdsfond* ett förslagsanslag av 5 650 000 kr.,

5. till *Understöd åt skärgårdsrederier m. m.* ett förslagsanslag av 600 000 kr.

Institut m. m.

10. Transportnämnden. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt G 1, s. 128—129) och hemställer

att riksdagen till *Transportnämnden* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 767 000 kr., därav tre fjärdedelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

11. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Förvaltningskostnader. Kungl. Maj:t har (punkt G 2, s. 129—133) föreslagit riksdagen att till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Förvaltningskostnader för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 15 999 000 kr.

I de likalydande motionerna I: 625 av herr Strandberg och II: 715 av

herr Petersson i Gäddvik m. fl. har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att åtgärder vidtages syftande till ökad samordning av verksamheten inom SMHI och den militära väderlekstjänsten.

Utskottet. Den av Kungl. Maj:t föreslagna medelsanvisningen om 15 999 000 kr. tillstyrks av utskottet.

I motionerna I: 625 och II: 715 har hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller att åtgärder vidtas syftande till ökad samordning av verksamheten inom institutet och den militära väderlekstjänsten. Utskottet finner det för sin del angeläget att verksamheten i möjligaste mån samordnas men vill dock erinra om det omfattande samarbete som bedrivs i syfte att eliminera dubbelarbete. Sålunda har bl. a. tillskapats en gemensam arbetsgrupp för beredning och föredragning av frågor rörande det fasta observationsnätet. Vidare har i januari 1969 en revidering påbörjats av den tidigare gällande överenskommelsen rörande samarbetet mellan institutet och flygvapnet. Likaså har verksamheten den senaste tiden varit föremål för fortlöpande studier från bl. a. statskontorets sida. Utskottet anser sig kunna förutsätta att det sålunda pågående samarbetet kommer att fördjupas samt att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer utvecklingen på området och vidtar i anledning härav eventuellt erforderliga åtgärder. Under hänvisning härtill finner utskottet någon särskild framställning i ämnet från riksdagens sida ej erforderlig och avstyrker därför motionerna.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 15 999 000 kr.,

2. att riksdagen avslår motionerna I: 625 och II: 715.

12. *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Underhåll av materiel m. m. med flera anslag.* Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna G 3—G 14, s. 133—145) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Underhåll av materiel m. m.* ett förslagsanslag av 972 000 kr.,

2. till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Nyanskaffning av instrument m. m.* ett reservationsanslag av 300 000 kr.,

3. till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet* ett förslagsanslag av 3 600 000 kr.,

4. till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska insti-*

tut: Väderlektjänst för luftfarten ett förslagsanslag av 7 998 000 kr.,

5. till Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland m. m. ett förslagsanslag av 1 355 000 kr.,

6. till Statens väginstitut ett förslagsanslag av 3 307 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,

7. till Statens väginstitut: Utrustning ett reservationsanslag av 170 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,

8. till Statens geotekniska institut: Förvaltningskostnader ett förslagsanslag av 2 140 000 kr.,

9. till Statens geotekniska institut: Uppdragsverksamhet ett förslagsanslag av 2 550 000 kr.,

10. till Statens geotekniska institut: Utrustning ett reservationsanslag av 150 000 kr.,

11. till Statens brandinspektion ett förslagsanslag av 950 000 kr.,

12. till Statens brandskola ett förslagsanslag av 1 652 000 kr.

Diverse

13. Ersättning till statens järnvägar för drift av icke lönsamma järnvägslinjer m. m. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt H 1, s. 146—149) och hemställer

att riksdagen till *Ersättning till statens järnvägar för drift av icke lönsamma järnvägslinjer m. m.* för budgetåret 1969/70 anvisar ett anslag av 215 000 000 kr.

14. Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer. Kungl. Maj:t har (punkt H 2, s. 149—150) föreslagit riksdagen att till *Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer* för budgetåret 1969/70 anvisa ett reservationsanslag av 9 935 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 120 av herrar Strandberg och Schött samt II: 139 av herrar Petersson i Gäddvik och Nilsson i Agnäs vari hemställt att riksdagen måtte besluta att den generella gränsen för bidragsgivning till icke lönsamma busslinjer höjes till 3 kronor per bidragsberättigad vagnmil, samt att riksdagen till *Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer* för budgetåret 1969/70 måtte anvisa ett reservationsanslag av 12 000 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen,

dels de likalydande motionerna I: 266 av herrar Hübinette och Axel Georg

Pettersson samt II: 360 av herrar Ringaby och Andersson i Örebro vari hemställt att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t an hålla om sådan ändring av K. K. den 7 maj 1965 (nr 201) om statsbidrag till viss linjetrafik på landsbygden, att bidrag fr. o. m. kalenderåret 1969 generellt medgives med upp till tre kronor per vagnmil bidragsgrundande trafikarbete, samt att till Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer för budgetåret 1969/70 anvisa ett reservationsanslag av 12 100 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,

dels de likalydande motionerna I: 630 av herr Tistad m. fl. och II: 700 av herr Josefson i Arrie m. fl. vari hemställt att riksdagen måtte till Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer under sjätte huvudtiteln för budgetåret 1969/70 anvisa ett reservationsanslag av 12 075 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt innebär att till ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer för nästa budgetår anvisas ett anslag av 9 935 000 kr. mot av transportnämnden föreslagna 12 100 000 kr. Nämnden har vid sin beräkning av anslagsbehovet utgått från en höjning av bidraget från 2: 50 till 3 kr. per vagnmil bidragsgrundande trafikarbete.

I anledning av Kungl. Maj:ts förslag har i motionerna I: 120 och II: 139 samt I: 266 och II: 360 hemställt dels att den generella gränsen för bidragsgivning till icke lönsamma busslinjer höjs till 3 kr. per vagnmil bidragsgrundande trafikarbete dels att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1969/70 anvisas ett anslag av 12 milj. kr. resp. 12,1 milj. kr. I motionerna I: 630 och II: 700 har hemställt att anslaget bestäms till 12,075 milj. kr.

Utskottet vill erinra om att den generella maximigränsen för bidragsbeloppen höjdes med 50 öre till 2: 50 per vagnmil bidragsgrundande trafikarbete så sent som den 1 januari 1968. Vidare har departementschefen tillkallat en särskild sakkunnig att närmare undersöka formerna för den ifrågavarande bidragsgivningen och därmed sammanhängande frågor. Med hänsyn härtill och i avvaktan på resultatet av utredningen har utskottet funnit sig böra godta Kungl. Maj:ts förslag och avstyrker följaktligen samtliga i ämnet väckta motioner.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 120 och II: 139, I: 266 och II: 360 samt I: 630 och II: 700 till *Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 9 935 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

15. Driftbidrag till luftfartsverket m. fl. anslag. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna H 3—H 9, s. 151—158) hemställer utskottet att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar
1. till *Driftbidrag till luftfartsverket* ett anslag av 8 500 000 kr.,
  2. till *Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser* ett förslagsanslag av 104 000 000 kr., därav 2 500 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen,
  3. till *Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.* ett förslagsanslag av 1 591 000 kr.,
  4. till *Beredskap för civil luftfart* ett reservationsanslag av 800 000 kr.,
  5. till *Bidrag till kostnader för kommunal beredskap* ett reservationsanslag av 2 000 000 kr.,
  6. till *Vissa kostnader i anledning av allmänna val* ett förslagsanslag av 500 000 kr.,
  7. till *Bidrag till förebyggande och släckning av brand* ett förslagsanslag av 1 800 000 kr.

Uppskjuten fråga

16. Uppskjuten fråga. Utskottet kommer framdeles att avge utlåtande i fråga om Kungl. Maj:ts under punkten F 1 Sjöfartsverket m. m. framlagda förslag vilket utskottet här

anmäler.

Stockholm den 25 mars 1969

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Birger Andersson (s), Fritz Persson (s), Rikard Svensson (s), Virgin (m), Ivar Johansson (cp), fru Wallentheim (s), herrar Mårtensson (s), Bengt Gustavsson (s), Bengtson (cp), Herbert Larsson (s), Wååg (s), Eric Peterson (fp), Strandberg (m), Nils Persson (fp) och Lindblad (fp) samt

från andra kammaren: herrar Bohman (m), Karlsson i Olofström (s), Almgren (s), Mellqvist (s), Gustafson i Göteborg (fp), fru Lewén-Eliasson (s), herrar Bergman (s), Mattsson (cp), Johansson i Norrköping (s), Enskog (fp), Lindahl (s), Antonsson (cp), Cassel (m), Eskel (s) och Dahlgren (cp).

Reservationer

1. vid *punkten 4* (Allmän översikt över vägväsendet. Anslagen till vägväsendet) beträffande *anstaget till byggande av statliga vägar* av herrar Ivar Johansson (cp), Bengtson (cp), Eric Peterson (fp), Nils Persson (fp), Lindblad (fp), Gustafson i Göteborg (fp), Mattsson (cp), Enskog (fp), Antonsson (ep) och Dahlgren (cp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande som på s. 9 börjar med »Utskottet har» och på s. 10 slutar med »vid medelsfördelningen» bort ha följande lydelse:

»Utskottet har vid sin prövning av denna anslagsfråga inte funnit sig kunna godta Kungl. Maj:ts förslag. Såsom i motionerna I: 598 och II: 691 framhållits måste statens väghållningsansvar bibehållas i minst den omfattning som nu gäller, varför det framstår som särskilt angeläget att riksdagen beviljar det av vägverket äskade beloppet om 153,5 milj. kr. vad avser byggande av länsvägar. Detta skulle innebära en höjning jämfört med Kungl. Maj:ts förslag om 6,3 milj. kr. och här ifrågavarande anslag skulle sålunda komma att uppgå till 706,3 milj. kr. Däremot anser sig utskottet inte kunna tillstyrka att på sätt i motionerna I: 374 och II: 362 föreslagits ökningen begränsas till 6 milj. kr. att avse endast vägbyggandet i Gävleborgs län.»

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

»2. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 374 och II: 362 samt med bifall till motionerna I: 598 och II: 691 till *Byggande av statliga vägar* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 706 300 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,»

2. vid *punkten 4* (Allmän översikt över vägväsendet. Anslagen till vägväsendet) beträffande *väghållningsansvarets fördelning mellan stat och kommun* av herrar Virgin (m), Ivar Johansson (cp), Bengtson (cp), Eric Peterson (fp), Strandberg (m), Nils Persson (fp), Lindblad (fp), Bohman (m), Gustafson i Göteborg (fp), Mattsson (cp), Enskog (fp), Antonsson (cp), Cassel (m) och Dahlgren (cp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 8 som börjar med »Såsom departementschefen» och slutar med »i frågan» bort ersättas med text av följande lydelse:

»Det kan enligt utskottets uppfattning inte anföras bärande skäl för en ökning av kommunernas ansvar när det gäller väghållningen. Motiven för ett bibehållande av statens ansvar i minst den omfattning som nu gäller är däremot såsom motionärerna framhållit starka.

Glest befolkade kommuner med förhållandevis långa vägsträckor inom sina gränser men med låg skattekraft skulle drabbas särskilt hårt vid ett förverkligande av den åsyftade förändringen i kostnadsansvaret. Redan nu har många kommuner avsevärda ekonomiska svårigheter.

Det måste också starkt ifrågasättas om en på anslagsknapphet beroende omfördelning av väghållningsansvaret kan vara rationell. Maskinerna kan knappast komma till lika effektiv användning vid en sådan organisation. De totala vägstkostnaderna kan inte förväntas bli lägre genom den föreslagna omorganisationen. Tvärtom måste det befaras att de skulle stiga. Vad utskottet sålunda anfört bör av riksdagen ges Kungl. Maj:t till känna.»

dels utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

»8. att riksdagen med bifall till motionerna I: 603 och II: 690, såvitt nu är i fråga, som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört beträffande väghållningsansvarets fördelning mellan stat och kommun,»

3. vid *punkten 4* (Allmän översikt över vägväsendet. Anslagen till vägväsendet) beträffande *ackumulerad eftersläpning rörande vägbyggnad och vägunderhåll* av herrar Ivar Johansson (cp), Bengtson (cp), Eric Peterson (fp), Nils Persson (fp), Lindblad (fp), Gustafson i Göteborg (fp), Mattsson (cp), Enskog (fp), Antonsson (cp) och Dahlgren (cp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 8 som börjar med »Utskottet finner» och slutar med »denna del» bort ha följande lydelse:

»Kungl. Maj:t bör vidare enligt utskottets uppfattning vid kommande budgetarbete beräkna resurser för vägändamål av sådan omfattning att senare års ackumulerade eftersläpning såvitt rör vägbyggnad och drift undanröjes. Vad utskottet sålunda anfört bör av riksdagen ges Kungl. Maj:t till känna.»

dels utskottets hemställan under 9 bort ha följande lydelse:

»9. att riksdagen med bifall till motionerna I: 603 och II: 690, såvitt nu är i fråga, som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört beträffande undanröjande av den ackumulerade eftersläpningen i fråga om vägbyggnad och underhåll,»

4. vid *punkten 4* (Allmän översikt över vägväsendet. Anslagen till vägväsendet) beträffande *vägväsendets framtida finansiering* av herrar Virgin (m), Strandberg (m), Bohman (m) och Cassel (m) som anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 12 som börjar med »Utskottet vill» och slutar med »i fråga» bort ha följande lydelse:

»Utskottet finner i likhet med motionärerna lånefinansieringen utgöra ett nödvändigt komplement till direktfinansieringen om det skall bli möjligt att ge vägnätet en standardhöjning som tillfredsställande uppfyller kraven på transportekonomi och trafiksäkerhet.

Det torde därför snarast böra utredas i vilken utsträckning ett lånefinansieringssystem för motorvägar, tunnlar och storbroar kan avändas som komplement till direktfinansiering.

Beträffande vissa större väg- och broföretag innebär deras tillkomst så

betydande fördelar för trafikanterna att dessa kan antagas vara beredda att genom avgifter finansiera anläggningen helt eller delvis. Införandet av ett sådant avgiftssystem synes vara enda möjligheten att inom överskådlig tid få till stånd ett tillräckligt nät av motorvägar även i vårt land. Det kan knappast resas några invändningar häremot från vare sig sakliga eller principiella synpunkter.

Utskottet vill i anslutning härtill erinra om att med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande chefen för finansdepartementet under 1965 tillkallat särskilda sakkunniga med uppgift att verkställa översyn av vägtrafikbeskattningen och därmed sammanhängande frågor. I direktiven angavs som utgångspunkt för utredningsarbetet att kostnaderna för vägväsendet och vägtrafikväsendet, liksom nu i princip är fallet, skall bäras av vägtrafiken. Att bestämma dessa kostnader syntes emellertid vara förenat med flera djupgående problem av ekonomiskt och trafikpolitiskt slag. För att lösa dessa problem har chefen för kommunikationsdepartementet tillkallat en särskild expertundersökning, där utredningen bl. a. enligt direktiven har att pröva vilka kostnader för det allmänna som bör hänföras till vägtrafiken. Även frågan hur dessa kostnader lämpligen bör fördelas på olika trafikantkategorier skall övervägas av utredningen.

Det vore enligt utskottets uppfattning värdefullt om direktiven till dessa utredningar kompletterades på sådant sätt att även frågan om en framtida avgiftsfinansiering ingående kunde prövas, eller, om så inte skulle anses lämpligt, att en ny utredning tillsätts för att ingående pröva denna fråga.»

dels utskottets hemställan under 17 bort ha följande lydelse:

»17. att riksdagen i anledning av motionerna I: 377 och II: 705 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört beträffande utredning rörande vägväsendets framtida finansiering.»

5. vid *punkten 5* (Statens trafiksäkerhetsverk: Förvaltningskostnader) beträffande *utredning rörande trafiksäkerheten* av herrar Ivar Johansson (cp), Bengtson (cp), Eric Peterson (fp), Nils Persson (fp), Lindblad (fp), Gustafson i Göteborg (fp), Mattsson (cp), Enskog (fp), Antonsson (cp) och Dahlgren (cp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 19 som börjar med »Med beaktande» och slutar med »i fråga» bort ersättas med text av följande lydelse:

»Under senare år har ansträngningarna att minska olycksfrekvensen på vägarna intensifierats. Även om betydelsen härav ingalunda skall förringas måste det konstateras att olycksfrekvensen förblivit i stort sett oförändrad. Det torde vara klart att åtgärder av skilda slag måste vidtas för ernående av ett bättre trafiksäkerhetsresultat. Säkrare fordon, bättre utbildade förare och högre standard på vägarna måste åstadkommas. Ingående undersökningar bör också göras beträffande det sätt på vilket biltillverkarna mest

framgångsrikt kan förmås att inrikta arbetet på att vid vidareutvecklingen av sina produkter i första hand ta hänsyn till trafiksäkerhetsfrågorna.

Målsättningen för trafiksäkerhetsarbetet måste vara att nedbringa antalet dödade och svårt skadade. Det är därvid klart att de humanitära motiven är grundläggande. Även tungt vägande ekonomiska skäl kan emellertid anföras i detta sammanhang. Det är sålunda nödvändigt att trafiksäkerheten ges högre prioritet än som hittills skett. En utredning av berörda frågor synes bl. a. därför böra komma till stånd. Det synes utskottet som en parlamentarisk utredning skulle kunna mera obundet än ett antal experter rekommendera de lämpligaste åtgärderna i angivna syfte. Vad utskottet härom anfört bör av riksdagen ges Kungl. Maj:t till känna.»

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

»2. att riksdagen med bifall till motionerna I: 196 och II: 219, såvitt nu är i fråga, som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört om utredning rörande trafiksäkerheten,»

6. vid *punkten 7* (Trafiksäkerhetsforskning) beträffande *medelsanvisningen* av herrar Virgin (m), Ivar Johansson (cp), Bengtson (cp), Eric Peterson (fp), Strandberg (m), Nils Persson (fp), Lindblad (fp), Bohman (m), Gustafson i Göteborg (fp), Mattsson (cp), Enskog (fp), Antonsson (cp), Cassel (m) och Dahlgren (cp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 21 som börjar med »Utskottet finner» och slutar med »avstyrks följaktligen» bort ha följande lydelse:

»Av den av trafiksäkerhetsrådet begärda höjningen uppgår forskningsandelen till 1 119 000 kr., varav departementschefen tillstyrker endast 125 000 kr. Med denna blygsamma höjning torde befintlig forskningskapacitet inte kunna utnyttjas. Av trafiksäkerhetsrådets petita framgår att forskning avsetts skola bedrivas bl. a. på en rad viktiga områden, berörande bl. a. beskrivning och analys av trafikolyckor och trafik, fordonets tillförlitlighet och säkerhet, miljö- och trafikplanering, vägar och trafikplatser, administration och lagstiftning samt hjälpmedel för trafiksäkerhetsforskning. Då det även enligt utskottets uppfattning är angeläget att ökade resurser ställs till rådets förfogande för dess betydelsefulla uppgifter på trafiksäkerhetsforskningens område bör anslaget i dess helhet för nästa budgetår tas upp med 3 994 000 kr. Utskottet tillstyrker således motionerna I: 196 och II: 219 i nu berörda del, varigenom jämväl yrkandet i motionerna I: 626 och II: 719 tillgodoses.»

dels utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 626 och II: 719 samt med bifall till motionerna I: 196 och II: 219, nämnda motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Trafiksäkerhetsforskning* för bud-

getåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 3 994 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,»

7. vid punkten 14 (Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer) beträffande *anslagsberäkningen* av herrar Virgin (m), Ivar Johansson (cp), Bengtson (cp), Eric Peterson (fp), Strandberg (m), Nils Persson (fp), Lindblad (fp), Bohman (m), Gustafson i Göteborg (fp), Mattsson (cp), Enskog (fp), Antonsson (cp), Cassel (m) och Dahlgren (cp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 25 som börjar med »Utskottet vill» och slutar med »väckta motioner» bort ersättas med text av följande lydelse:

»Utskottet finner det i likhet med motionärerna vara angeläget att ökade medel ställs till förfogande för här ifrågavarande ändamål. Med tanke på den stora betydelse som ersättningen till icke lönsam busstrafik måste tillmätas bör sålunda den generella maximigränsen för statsbidrag enligt de nuvarande reglerna fr. o. m. år 1969 höjas från 2: 50 kr. till 3 kr. per vagnmil bidragsgrundande trafikarbete. Som följd därav bör den av departementschefen föreslagna medelsanvisningen höjas till 12 milj. kr.

Genom vad utskottet sålunda föreslagit torde jämväl syftet med de i motionerna I: 266 och II: 360 samt I: 630 och II: 700 framställda yrkandena vara tillgodosett.»

dels utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 266 och II: 360 samt I: 630 och II: 700 och med bifall till motionerna I: 120 och II: 139 till *Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 12 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.»